

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 május Ról-ról

Sándor Erzs: Az elmúlt nő (Ridikül, m1, délutáni talk-show, minden hétköznap.)

Vegyük komolyan a Ridikül című napi talk-show bevezető képsorait. Kétdimenziós, mélység nélküli, sötétszürke kartonpapírból kivágott emberalakok hajtogatják le magukat ülő pozícióba a papírmáséból kivágott műsorvezető mellé. Pontos. Ennél nem is történik több. A ruhák, a smink csak annyira tesz karakteressé a műsorvezetőt és a vendégeit, miképpen kislánykorunkban az öltöztetőbabákat a rájuk aggatott kiszínezett papírruhácskák, és ha az életre lehelés igényével meg is támasztottuk őket valahogy, az első szél akkor is egymásra fújta őket. A főcímből mindez jól kiolvasható, miképpen az utána következő műsor centiről centire be is bizonyítja.

Vélhetően a ridikül szót utoljára a hetvenes évek elején ejtettem ki a számon, amikor undorral odébb pöcköltem az amerikai csomagból előbukkanó fehér-lakk műtyűrt, ami a két nagyon hasznos jeans közül vigyorgott rám, a disszidens félnagynéni reménykedése okán, hátha mégis rávehető leszek valami elkésett bémázkodásra. Ridikül – mondtam utálkozva és elvonultam a kapott farmerokkal az akkortájt már körvonalazódó életembe. Ha tehát egy közszolgálati napi talk-shownak Ridikül a címe, az két dolgot okvetlenül jelent. Az egyik, hogy mivel a pestiesített retikül szó már foglalt egy működő női honlap okán, kis plágiumgyanúval ugyan, de már csak ezt a szót lehetett használni, a másik, hogy az átlagéletkorom fölé kellett belőniük a műsort, mert az én generációm üzembiztosan sikítófrászt kap egy ridikültől, a fiatalabbak meg kiejteni sem tudják. Legfeljebb a kezükből. Ha ez így van – és így –, akkor nyilván az egykoron kifogástalanul bémálkozott, egykulcsos adónak és rezsicsökkentésnek hálás, erősödő középosztály, délután tévét néző, ráérős nyugdíjasaira szabták ezt a közszolgálatnak hazudott, kertézés ötven percet. Négy nővel, akik nem zavarnak, nem sértenek, nem kellemetlenkednek, nem rosszszalkodnak és úgyis csak fél órát kell elhelyeskedniük, mert akkor aztán rájuk eresztenek végre egy férfit. Sok gyáva műsort láttam már életemben, de a Ridikül egyike a leggyávábbaknak. Semmihez sem mer nyúlni, amihez meg mégis, azt azonnal elsúlytalanítja. Közhelyes, sekélyes, felkészületlen, felszínes és lármás. Kétségkívül helye lenne a közszolgálatban egy olyan női műsornak, amelyik bevállalós, jogvédő, felszabadító, emancipált. Csakhogy ebből a beszari szerkesztői halálfélelemből, ami áthatja a mai közszolgálatot, még kertézés bulvártóksót sem lehet rittyenteni. A Ridikül úgy női műsor, hogy minden – csak véletlenül – megjelenő női szempontért azonnal elnézést kér. Mi nem vagyunk olyanok, nem gondoljuk úgy, távol álljon tőlünk, mi tudjuk, hogy a karrier és a család között képtelenség választani, ezt a kérdést fel sem kell tenni, ugye kedves nőtársaim? Ha Jakupcsek Gabriella az az értelmiségi, gondolkodó nő maradt volna, aki valaha elindult a televíziós személyiséggé válás útján, akkor nem sokatmondóan elbólogatja az imént tőle idézett mondatot, hanem égő szemmel, hangosan és érthetően teszi fel azt a kérdést, ami harminc évvel ezelőtt még minden bizonynyal az eszébe jutott volna: mért van az, hogy a család és a karrier között mindig csak a nőnek és sohasem a férfinak kell választania?

Ám Jakupcsek Gabriella olyan messze jár már ettől a kérdéstől és a hozzákapcsolódó

gondolkodásmódtól, mint azok a parlamentben ülő női képviselők, akik maradéktalanul megfelelnek a férfielőírásoknak, és egyetlen milliméterrel sem lépik túl a felettes férfiak által nekik engedélyezett női terepet. Jakupcsek Gabriella egymagában testesíti meg a negatív női kvótát. Ha ilyenek a nők, ennyi telik tőlük, így gondolkodnak, és ezt akarják, akkor tényleg ne kerüljenek előbbre, ne kaphassanak lehetőséget, maradjanak ott, ahol vannak, és főképpen ne legyen belőlük több.

Arra kár is szót vesztegetni, hogy milyen lehetne ez a műsor, bevállalós, okos nőekkel, akik szétcincálnák azokat a témákat, amiket a műsorvezető eléjük pakol. Ez esetben nem lenne szükség a műsor végi férfi-szupervízóra és valami bájjúnár öblögetett felkonferálására sem a műsor elején, és gyaníthatóan nem Ridikül lenne a címe. Akkor érdemes lenne talán megállni egy pillanatra bármelyik témánál. Mondjuk a Bölcső Alapítvány létrehozójának kijelentésénél, miszerint 1994-ben azért határozta el, hogy harcolni fog a nyílt örökbe fogadásért, mert sokkolták őt a tévé híradóiban látható újszülöttgyilkosságok. Megejtő, hogy valaki, aki húsz éve ezzel foglalkozik még mindig nem talált magának más mantráznivalót. Az ezzel foglalkozó szakemberektől és sok elmúlt beszélgetős műsorból, újságcikkből tudható, hogy Magyarországon a harmincas évek óta vannak hivatalos adatok az évente megesett újszülöttgyilkosságokat illetően, és ez a szám voltaképpen állandó. Nem változik se bölcsőalapítvány, se kórház elé állított inkubátor, se abortusztiltás miatt. Jakupcsek Gabriellának is szabadna ezt tudni. Szabadna erről kérdezni is. Egy más korban, egy más műsorban, egy más időben, egy más közmédiában és egy más Jakupcsek Gabriellának. De itt mindenki beéri azzal, amit a gondolatot és a véleményt gúzsba kötő frász még lehetővé tesz a számára. A színes semmivel.

Nagyjából el tudom képzelni, hogy a közmédia show-gyártó koncepcióüzemének iparosai valóban kivágták kartonpapírból a műsorvezetői sablont, aztán megtenderezették, ki az, aki a legjobban le akarja fedni. A második évada futó Magyarország, szeretlek! egyik műsorvezetőjeként végleg arcát vesztett Jakupcsek Gabriellának már nem jelenthetett nagy áldozatot a maradék meggyőződését is elszórnia, ha még akadt neki egyáltalán. Már abban az esetben, ha nem az volt a meggyőződése, hogy műsort vezetni, televíziózni, képernyőn lenni bármi áron kell. Végül is legutóbb húsvétkor nemzeti hímes tojásnak öltözve láttam meg egy sokkoló pillanatra a képernyőn, amint éppen szerette Magyarországot, ahhoz képest a Ridikül csipketerítés nyugdíjas bornírsága kifejezetten megnyugtató a szemnek.

Jakupcsek Gabriella visszatérése az m1-be csakis azzal magyarázható, hogy kerestek valakit a közmédiába, akit a nézők azonosítani képesek, és akinek a kamerához való mindenáron való ragaszkodása miatt megéri nem tudni, hogy hova került és hova jutott. Nem tudjuk, mire emlékeztek a nézők, de az biztos, hogy Jakupcsek Gabriella egy sok évtizeddel ezelőtt elmúlt nőt lát maga előtt, ha a tükörbe néz, és még mindig azt hajtja, akivé lenni szeretett volna. Az évtizedek nem hozták meg az óhajtott eredményt. Önmaga száradó kitinpáncélját zörgeti bele a műsorba. Műsorvezetőként agresszívan felülmeséli a vendégeit. Önfeladten belefeledkezik a Kossuth-díjas-színésznő-a-barátnőm szerepbe, és ekképp kínos és intim részleteket tudhatunk meg a szüléséről, és a Katona József Színház igazgatójáról, vagy akár arról, hogy miképpen az ő gyerekeinek, másoknak is milyen nehéz volt nagyember gyerekének lenni. Nyilván rengeteg emléke van még és azokat is mind el fogja mesélni. Nem lehet könnyű napi talk-showt vezetni akarni ennyire. Emlékeim szerint Jakupcsek Gabriella egy Vajda Péter utcai óriás bérkaszárnnyában töltötte el a kamaszkorát, talán mindenkinek jobb lett volna, ha nem megy ki a fejéből teljesen a nyócker és annak minden magától értetődő, erős hangsúlya. Ám nyoma sincs annak, hogy az eszébe jutna. Országos ismertségű, kifogástalan úrinőként tekint már magára, olyanra, aki mélyen és részvétellel képes megérteni a gyerekeit, hiszen nehéz lehetett nekik őmiatta. A ráirányuló kameráért cserébe elfogadta a közmédia által lediktált megnyomorító szabályokat, és túl lelkes, sőt láthatóan túl boldog ahhoz, hogy feltételezzem, mindezt csak a

minden bizonnyal jól fizetett megélhetésért teszi. Az sem mentené, de legalább igazolná. Jakupcsek Gabriella média-pezsítőtablettaként sisteregve oldódik fel a közegben. Ha kell – és kell –, megannyi Császár Angelával és Balázs Péterrel beszélget, ki tudja, miről, és készségesen asszisztál a közéleti kérdések műköréssel való felszínes, nőinek nevezett kapirgálásához. Szemernyi kétely nélkül, nagy vehemenciával, mély meggyőződéssel és bő átéléssel teszi. Az egykoron eltanácsolt színinövendék sosem múló megmutatásvágyával túlszerepeli, túlmarkirozza, túlazonosulja a vendégeit. Akik egyébként túlnyomórészt remek emberek, és vélhetően megfeleltek a közmédia vendéglistája szigorú kritériumainak. A Ridikülben lehetőleg törvényes párkapcsolatban élők beszélnek a remekbe szabott életükről, amely minden tekintetben megfelel az alaptörvény negyedik módosításának. Ehhez a stúdióba beültetett közönség a lehető legkisebb emócióval segédkezik. Talán az MTVA közmunkás programja részeként kerültek oda, gőzük sincs, hogy mire reagálnak, a stage-manager viszont rendre pánikszzerűen tapsoltatja őket. Nagyjából akkor, amikor a vezérlőből a fülére ordít valaki, aki ébren van még a műsor felvétele alatt. Sokan nem lehetnek. A vezetőoperatőr alvásciklusára a képek lassú és vontatott, majd hirtelen meglóduló váltásaiból lehet következtetni. Jogos az alvás. Hiába ülnek néha a stúdióban igazi, nagy egyéniségek, nem jön létre az üres fecsegésnél kicsit több, egységes beszélgetés, hiszen semmit sem akarnak megtudni egymásról, és az égvilágon semmi sem köti őket össze, leszámítva az MTVA-tól a bankszámlájukra kapott összeget. Azt a bizonyos közpénzt, amiből a közmédia bemérte és szerinte eltalálta a nézői igényt, aztán alaposan beárazta a résztvevőket, a műsorvezetőt, a vendégeket, és így mindenki megkapja azt, ami pont megilleti. Nézhetik.

Ridikül, m1, délutáni talk-show, minden hétköznap.

Tetszik

97 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Sándor Erzs: Maunika-sirató (Mónika-show, összesen 1985 adás, RTL Klub. Műsorvezető Erdélyi Mónika.)** Megszűnik a Mónika-show, mert Joshi Barath lenyomta. Erdélyi Mónika mehet...
2. **Sándor Erzs: Cuppanós ödipuszi (ÖsszeEsküvők. Reality show, TV2.)** Amikor Hajdú Péter megkereste a TV2-t, és felajánlotta nekik, hogy...
3. **Sándor Erzs: Tibeti hantámba (Lomini mester az Asztro show-ban. RTL Klub, 2011. 11. 11.)** Most akkor Asztroshow-t mondjak, vagy Ezotévét? Valaki mondja már rá...
4. **Sándor Erzs: Sztársáv, minden hullámhosszon (Sztársáv, műsorvezető Gundel Takács Gábor, MTV, 2009. november 9.)** Minden hétköznap jelentkezik az MTV-n a Sztársáv című műsor, amely...
5. **Sándor Erzs: Legyen ön is Vágóúr! (Legyen ön is milliomos! RTL Klub, hetente egyszer. Műsorvezető Friderikusz Sándor.)** Meg lehetne oldani szimplán is. Egy adást ki lehet bírni...

Cimkék: Sándor Erzs